

V letech 1992–1995 probíhal v Bosně a Hercegovině komplikovaný občanský konflikt, který byl součástí procesu rozpadu Jugoslávie, a během kterého byly válčící strany významně podporovány vnějšími aktéry. Konflikt se neobešel bez výrazné role mezinárodního společenství, jehož přístup během války prošel výrazným vývojem. Zpočátku striktně neutrální mírová a humanitární intervence prezentovaná především jednotkami UNPROFOR nedisponovala dostatečným mandátem a byla dlouho neefektivní ve snaze nastolit mír. Zásadní zlom v přístupu mezinárodního společenství k bosenské krizi nastal v létě 1995, kdy se NATO v návaznosti na opakované porušování rezolucí Rady bezpečnosti OSN poprvé v historii prostřednictvím letecké operace *Rozvážná síla* odhodlalo k provedení rozsáhlé vojenské akce. Právě demonstrace letecké síly NATO je v literatuře často vnímána jako klíčový faktor, který přinutil lídry bosenských Srbů k zahájení mírových hovorů, a vedl tak k ukončení celého konfliktu. Primárním cílem operace *Rozvážná síla* však nebylo samotné ukončení války, nýbrž pouhé ukončení obléhání Sarajeva a zastavení útoků na další tzv. bezpečné zóny pod patronátem OSN. Operace *Rozvážná síla* navíc probíhala souběžně s mohutnou pozemní bosňácko-chorvatskou ofenzivou. Hlavním cílem práce je zanalyzovat dopad operace *Rozvážná síla* na ukončení války v Bosně a Hercegovině v kontextu ostatních souběžně probíhajících politických a vojenských faktorů. Práce si klade za cíl zhodnotit, které faktory přispěly nejvíce k ukončení bosenského konfliktu v roce 1995 a jak výraznou roli sehrálo samotné využití letecké síly NATO. Hlavní výzkumné otázky práce jsou, proč mezinárodnímu společenství trvalo tak dlouho najít potřebnou shodu k efektivní intervenci, a jakou roli v urychleném ukončení války sehrála sama letecká operace NATO *Rozvážná síla*. Analýzou primárních i sekundárních zdrojů práce dospěla k závěru, že ačkoli byla operace *Rozvážná síla* jedním z klíčových momentů poslední fáze bosenské války, nebyla jediným a ani nejdůležitějším faktorem, který bosenské Srby přinutil k zastavení bojů a zahájení mírových jednání. Celkový dopad operace *Rozvážná síla* na ukončení bosenské války je nutné chápat v širším kontextu souběžného politického a vojenského vývoje. Klíčový efekt na ukončení občanské války mělo již dřívejší vytvoření bosňácko-chorvatské federace a její mohutná ofenziva napříč BaH v létě 1995, během které bosenští Srbové rychle přicházeli o rozsáhlá území a hrozila jim i ztráta kontroly nad Banja Lukou. Stěžejním opatřením mezinárodního společenství se stalo zavedení a stupňování ekonomických sankcí proti SRJ, které nakonec přiměly Miloševiče k ukončení jeho spojení s bosenskými Srby. V důsledku ztráty Miloševičovy podpory se bosenští Srbové ocitli mezinárodně naprosto izolováni, což negativně ovlivnilo nejen kapacitu vedení války VRS ale i morálku bosensko-srbských vojáků. Souhlas bosenských Srbů se zahájením mírových jednání byl dosažen kumulativním efektem jejich ekonomicko-politické izolace

a neschopnosti VRS dlouhodobě vzdorovat mohutným pozemním operacím bosňácko-chorvatské federace souběžně s leteckými útoky NATO.